

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoP/46/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6619204248
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dušan Ďurian
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6619204248.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Dušana Ďuriana a sudcov JUDr. Renáty Deákovej a JUDr. Ľubomíra Šablu, ako členov senátu, vo veci starostlivosti o maloletú K. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v D., č. XXX, v súčasnosti bytom v D., č. XXX, zastúpenú Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov matky M. D., rod. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v D., č. XXX, a otca A. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v D., č. XXX, v súčasnosti vo výkone väzby v ústave na výkon väzby so sídlom v Q. Q., E., S.Ľe č. X, súčasne vo veci starostlivosti o maloletého Z. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v D., č. XXX, v súčasnosti bytom v D., č. XXX, zastúpeného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov matky M. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v D., č. XXX, a neurčeného otca, za účasti navrhovateľky Z. C., rod. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v D., č. XXX, prastarej matky maloletých detí, o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní navrhovateľky proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec č.k. 5P/53/2019-20 zo dňa 01.10.2019, ako súdu prvej inštancie, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie zamietol návrh navrhovateľky na zverenie maloletých detí náhradnej osobnej starostlivosti; svoje rozhodnutie odôvodnil v podstate tým, že „na nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle návrhu prastarej matky nie sú splnené zákonné predpoklady, keďže súd nemal preukázané (osvedčené) žiadne skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že záujem maloletých detí alebo maloleté deti samotné sú ohrozené, alebo že by utrpeli, prípadne by im hrozila nejaká ujma v prípade, ak neodkladné opatrenie nebude nariadené, a teda sa neosvedčila potreba okamžitého riešenia situácie zverením maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky, preto návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol“; súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na ustanovenia § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 326 ods. 1 a 2, § 328 ods. 1, § 329 ods. 1 a 2, § 330 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C.s.p.“) v spojení s § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „C.m.p.“) ako aj s poukazom na ustanovenia článku 5, § 37 ods. 2 písm. b), § 37 ods. 7 a 8, § 43 ods. 1, § 44 ods. 1, 2, 3 a 4, § 45 ods. 1, 2 a 3 Zákona o rodine.

2. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podala navrhovateľka včas odvolanie zo dňa 17.10.2019 (č.l. 33 spisu); uviedla, že v čase zisťovania pomerov zo strany kolízneho opatrovníka bola matka doma a zdržiavala sa v domácnosti rodičov otca maloletých detí, keď podľa posúdenia kolízneho opatrovníka mala vytvorené vhodné podmienky na výchovu maloletých detí, ktorú im aj osobne zabezpečovala; dňa 02.10.2019 matka opäť opustila svoje deti a vôbec nie je doma; matka sa potuluje po republike, žije neprispôsobivým spôsobom života, v nadmernej miere požíva alkohol, drogy a poskytuje sexuálne služby; od odchodu matky maloletým deťom zabezpečuje potrebnú starostlivosť za pomoci svojej nevesty, čo vie potvrdiť aj škola aj obecný úrad; maloleté deti odchodom matky veľmi trpia, nevedia prečo odchádza, prečo sa o nich nestará, najmä maloletá K., ktorá už pochopí situáciu, preto jej hovoria,

že matka je na liečení alebo odišla pracovať; uviedla, že má vytvorené podmienky na starostlivosť o maloleté deti, zo svojho príjmu však nedokáže uhradiť všetky výdavky; na základe uvedeného navrhol zmenu napadnutého uznesenia v zmysle nariadenia navrhovaného neodkladného opatrenia.

3. Kolízny opatrovník vo vyjadrení zo dňa 05.11.2019 (č.l. 38-39 spisu) k odvolaniu navrhovateľky uviedol, že dňa 30.09.2019 vykonal šetrenie v domácnosti maloletých detí a navrhovateľky a zistil, že matka pred mesiacom opustila domácnosť a maloleté deti zanechala v starostlivosti navrhovateľky, ktorá má vyhovujúce podmienky pre ich starostlivosť a v súčasnej dobe je zverenie maloletých detí do jej náhradnej starostlivosti v ich záujme.

4.1 Krajský súd, funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 34 C.s.p., preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. a uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) a písm. c) C.s.p. v spojení s § 62 ods. 1 C.m.p. zrušil a podľa § 391 ods. 1 C.s.p. mu vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4.2 Podľa § 389 ods. 1 písm. b) C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

4.3 Podľa § 389 ods. 1 písm. c) C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

4.4 Podľa § 391 ods. 1 C.s.p., ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

4.5 Podľa § 329 ods. 2 C.s.p., pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

5.1 Odvolanie navrhovateľky je dôvodné. Preskúmaním napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie, odvolania navrhovateľky a obsahu spisu súdu prvej inštancie v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie dospel odvolací súd k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť. Podľa § 381 C.s.p. v spojení s § 2 ods. 1 C.m.p. nie je odvolací súd viazaný odvolacím návrhom. Zo spisu vyplýva, že v prejednávanej veci ide o konanie o návrhu navrhovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáha zverenia maloletých detí do jej náhradnej osobnej starostlivosti a určenia výživného.

5.2 Odvolací súd pri rozhodovaní vychádzal z názoru, že neodkladné opatrenie je možné aj v prípadoch týkajúcich sa starostlivosti o maloleté deti nariadiť za predpokladu, že pomery maloletého dieťaťa je nevyhnutné upraviť bezodkladne; z tohto hľadiska je potrebné skúmať aj záujem maloletého dieťaťa na nariadení navrhovaného neodkladného opatrenia, ktorý bude daný predovšetkým vtedy, ak tento záujem bude narušený alebo ohrozený v prípade absencie bezodkladnej úpravy pomerov maloletého dieťaťa; z uvedeného vyplýva, že pre splnenie podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia je nevyhnutné osvedčenie vyššej miery intenzity narušenia záujmu maloletého dieťaťa na napĺňaní jeho všestranných potrieb (čo vyplýva práve z predpokladu nevyhnutnosti bezodkladného zásahu, aby tento záujem maloletého dieťaťa bol ochránený); z toho na druhej strane vyplýva, že pre splnenie podmienky nevyhnutnosti bezodkladnej úpravy pomerov maloletého dieťaťa pôjde zrejme v praxi predovšetkým o skutočnosti, ktoré evidentne (prima facie) zasahujú do konkrétneho záujmu maloletého dieťaťa na napĺňaní jeho všestranných potrieb.

5.3 Navrhovateľka podaný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia v podstate obsahovo odôvodňovala zásahom do záujmu maloletých detí na napĺňaní ich všestranných potrieb v dôsledku nedostatočnej starostlivosti zo strany matky; súd prvej inštancie tvrdenia navrhovateľky vyhodnotil ako nepreukázané. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie v tomto smere nedostatočne zohľadnil svoje postavenie ako súdu starostlivosti o maloleté deti, ktorý je povinný zisťovať skutočný stav veci (§ 35 C.m.p.) a ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci je povinný vykonať aj iné dôkazy než navrhli účastníci (§ 36 C.m.p.); tento prístup súd uplatňuje aj v konaní o návrhu na

nariadenie neodkladného opatrenia, v rámci zabezpečovania podkladov pre osvedčenie skutočností odôvodňujúcich nariadenie navrhovaného neodkladného opatrenia; povinnosť účastníkov konania úplne a pravdivo opísať skutkové okolnosti potrebné na rozhodnutie a označiť dôkazy na preukázanie svojich skutkových tvrdení (§ 32 ods. 1 a 2 C.m.p.), prípadne povinnosť navrhovateľa pripojiť k návrhu listinné dôkazy, na ktoré sa odvoláva (§ 26 ods. 1 C.m.p.), sú síce dôležité aj v konaní starostlivosti o maloleté deti, nemôžu však zbaviť súd povinnosti zistiť skutočný stav za účelom rozhodnutia v najlepšom záujme maloletého dieťaťa, o ktoré v konaní ide; aj keď súd v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia v prípade maloletého dieťaťa aplikuje ustanovenia Civilného sporového poriadku o neodkladných opatreniach nezabavuje ho to povinnosti postupovať v konaní ako súd starostlivosti o maloleté dieťa; preto pokiaľ mal súd prvej inštancie pochybnosti o dôvodnosti tvrdených skutočností zo strany navrhovateľky ohľadne aktuálnych pomerov maloletých detí (najmä vo vzťahu ku kvalite starostlivosti matky o maloleté deti) nemal sa vzhľadom na navrhovateľku tvrdené skutočnosti uspokojiť len s prešetrením pomerov zo strany kolízneho opatrovníka, ale mal za účelom osvedčenia tvrdených skutočností sám iniciatívne vyžiadať potrebné podklady ohľadne pomerov maloletých detí (napr. správa od obecného úradu ohľadne matky a jej starostlivosti o maloleté deti, správa od základnej školy maloletej ohľadne záujmu matky o výsledky v škole, resp. od ošetrojúcej lekárky maloletých detí ohľadne záujmu matky o zdravotný stav maloletých detí a podobne); navyše žiadosť súdu o prešetrenie pomerov maloletých detí prostredníctvom kolízneho opatrovníka bola len všeobecná a súd prvej inštancie neinštruoval kolízneho opatrovníka, aby v rámci prešetrenia pomerov zisťoval aj tvrdené odchody matky od maloletých detí na dlhší čas, preto aj záver správy kolízneho opatrovníka zo šetrenia pomerov, kedy sa matka práve nachádzala v domácnosti, nemohol predstavovať dostatočný podklad pre rozhodnutie súdu o podanom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia; z tohto hľadiska možno aj príliš všeobecné odôvodnenie napadnutého uznesenia (bod 27 odôvodnenia napadnutého uznesenia) zo strany súdu prvej inštancie považovať za nedostatočné s dosahom na jeho preskúmateľnosť (§ 389 ods. 1 písm. b/ C.s.p.); prekážkou uvedeného postupu pri zisťovaní podkladov pre rozhodnutie nemôže byť ani lehota stanovená na rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorá má len inštruktívny charakter a musí ustúpiť záujmu maloletých detí na zistení skutočného stavu veci v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie. Súd prvej inštancie tak nemal dostatočne zistený skutočný stav veci, v dôsledku čoho nemôže byť jeho právne posúdenie veci správne, pretože bolo založené na nesprávnom postupe pri skúmaní podmienok osvedčujúcich nevyhnutnosť nariadenia navrhovaného neodkladného opatrenia a tento nedostatok nebolo účelné odstrániť v odvolacom konaní (odvolací súd v zmysle § 329 ods. 2 C.s.p. posudzuje stav veci výlučne ku dňu rozhodnutia súdu prvej inštancie). Na základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je nevyhnutné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Po zrušení napadnutého uznesenia bude prvoradou úlohou súdu prvej inštancie opätovne posúdiť dôvodnosť návrhu navrhovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia; súd prvej inštancie požiada príslušný úrad práce o správu o súčasných pomeroch maloletých detí (a to vrátane skutočností, či matka poskytuje maloletým deťom starostlivosť súvisle alebo s výraznými prestávkami) a pri rozhodovaní prihliadne aj na ostatný obsah spisu (správa školy ohľadne maloletej). V prípade osvedčenia tvrdených skutočností nariadi navrhované neodkladné opatrenie; pri rozhodovaní bude prihliadať predovšetkým na záujem maloletých detí na výchovnom prostredí umožňujúcom všestranný rozvoj. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie primerane odôvodní najmä z hľadiska súladu rozhodnutia so záujmom maloletých detí na všestrannom psychickom a fyzickom rozvoji.

7. O trovách odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, pretože nebol podaný návrh na rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania (§ 57 C.m.p.) a nejde ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí (§ 58 C.m.p.).

8. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Proti právoplatnému rozhodnutiu súdu v konaní podľa tohto zákona je prípustné dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor"), ak to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv a ak nápravu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 78 ods. 1 C.m.p.). Dovolanie generálneho prokurátora je prípustné, ak potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (§ 78 ods. 2 C.m.p.).

Generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu účastníka alebo osoby dotknutej právoplatným rozhodnutím súdu. Generálny prokurátor nie je viazaný rozsahom podnetu v prípadoch, v ktorých ani dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania (§ 80 ods. 1 C.m.p.). Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj bez podnetu vo veciach, v ktorých môže prokurátor do konania vstúpiť, a to aj vtedy, ak prokurátor do konania nevstúpil (§ 80 ods. 2 C.m.p.).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 C.m.p.), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- € (§ 382 ods. 1 C.m.p.), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 C.m.p.) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnene premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 C.m.p.) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 C.m.p.).